

INSEMNARI

Carmen Sylva și Kalzerul

După memoriile fostului împărat german, ale principelui de coroană, ale lui Ludendorff, Scheidemann, Erzberger, Payer, Tirpitz, von Schoen, țată că apar acum acelea ale baronei Marie Redwitz, tipărite la Kulturverlag din München.

Sunt interesante pentru că autoarea povestește întâmplări dela fosta curte imperială germană, intimități, obiceiuri, clădășii. Țată un pasagiu în care baroana Redwitz relatează prima ei întâlnire cu Wilhelm II. „Eram pe terasa castelului din Sigmaringen. Orizontul era încadrat de nori amenințători. Fulgerele străbateau cerul și tunetele urlau pe de-asupra capetelor noastre. Kalzerul stetea neclintit. Picături mari de ploaie începură să cadă și eram foarte îngrijorată de toaleta mea de gală. Adjutantul-general contele de Wedel, care deveni mai târziu ambasadorul Germaniei la Viena și guvernatorul imperial al Alsaciei, se apropie de împărat: — Sire, e aici fiica lui Oscar Redwitz.

Împăratul, vădit enervat, întoarse repede capul: — Redwitz? Cine e acesta? — Un poet foarte cunoscut și cu mare renume, a zăgă Wedel cu un zâmbet malitios. — A, da! zise Wilhelm. Și întorcându-se spre mine, îmi spuse: — Știi, eu nu rimez de loc, dar am o vară care e poetă.

Spunând acestea îmi arăta cu degetul pe Carmen Sylva, regina Româneli.

Deoarece toată lumea se încăpățanase să stea în picioare, regina Româneli, care se arăta foarte obosită, îmi spuse:

— De-aș putea măcar să mă întind puțin, liniștită, în odala mea.

Întrebat: — De ce nu se hotărăște Majestatea-Voastră? — Împăratul e încă aici. — De-aș fi regina Româneli, zise eu, nu m'as stinshi de loc.

Carmen-Sylva zămbi, mă privi cu bunătațe, — dar rămase tot în picioare.

August Strinberg

Strinberg, marele egal al lui Ibsen în literatura scandinavă, gânditor și creator fără astămpăr, demonic dramaturg, romancier, om de știință, filozof. Născut în 1849, în Suedia, la Stockholm, a fost pe rând profesor, medic, actor, literat. Un spirit rebel, un critic crunt, un acuzator al societății, al moralei, al religiei, al statului și familiei. Socialist ateu, și totuși... frământat de probleme mistice. Și mai ales pare un *misogin* — un disprețuitor al femeii. În

August Strinberg

dramele „*Totul*”, „*D-soara iulia*” (jucate la noi), „*Creditorii*”, ei înfățișează femeile în cele mai negre culori, aruncându-le cele mai violente învinuiri. S'au mai jucat la noi din scrierile sale: „*Simunul*”, „*Beția*”, „*Pelikanul*”.

Pentru naturalismul și îndrăzneala scrierilor lui, și-a atras procese în Suedia și Germania. A fost silit să se expatrieze, trăind în străinătate, mai ales în Franța. A lăsat o operă grandioasă, literară, științifică și filozofică, de aproape 50 de volume.

Opere pierdute

Armatele cazărilor, în zilele turburii ale anului 1814, pe când înaintau cu repeziune spre Paris, au întâlnit în drumul din spre Clermont un convoiu de căruțe. Erau bagajele prefectului Louis Ramond din Puy-de-Dôme. Convoiu atacat de cazaci, toate lucrurile cari se transportau au fost distruse și răspândite. Cine ar fi putut bănuți atunci ce bogăție intelectuală cuprindeau acele lăzi pline cu cărți și hărtoage, distruse de stupida ignoranță a sălbaticilor năvălitori. Era acolo munca minții unei vieți întregi care se spulbera prosteste cauzând o pierdere ireparabilă pentru literatura franceză și pentru istorie.

Ramond, ilustru savant, scriitor și om politic, a fost, după cum arată Almanach des Lettres, camarad cu Goethe la universitatea din Strasbourg. A trăit câțva timp în Elveția, în strânse legături de prietenie cu marele filozof Lavater. A cunoscut bine pe Voltaire, Bufon și Grimm. Iar Malesherbes l-a remarcat printre filozofii saloanelor lui Rochefoucauld, făcând din el un colaborator și un amic.

Atasat pe lângă cardinalul Rohan, ei însoțește în calitate de consilier intim, la mica sa curte din Alzacia. Acolo urmărește cu interes lucrările faimosului Cagliostro, alchimistul prelatului.

Deși îmbrățișase cu ardoare cauza Revoluției, totuși, pentru că era un om de ordine și legalitate, a fost urmărit de comitetul Salvării publice, arestat și judecat. După eliberare, a fost numit profesor la școala centrală din Tarbes unde câțva ani s'a consacrat numai studiilor și cercetărilor științifice.

Politica îl atrăgea. Ales deputat în corpul legislativ, este apreciat de Napoleon, care citise cartea asupra Elveției, cunoscută sub titlul: *Scrierile lui William Cox*.

Numit prefect la Puy-de-Dôme, administrează cu înțelepciune, răspândind instrucția publică și făcând studii asupra stațiilor termale. Îmbogățește știința franceză cu observații geologice, meteorologice și etnografice de mare valoare.

Ramond duce o viață de muncă intelectuală intensă și diversă, amestecată în literatura, știința și diplomația a trei epoci din istoria Franței. De aceea, cu drept cuvânt, se deplânge stupida distrugere a notelor și manuscriselor pe care le transporta din Clermont la Paris.

Se știe că în acele hărți pierdute erau note foarte interesante, suveniruri asupra relațiilor dela curte și din saloanele de finanțe, păreri asupra filozofilor constituționali, indicații asupra magiei lui Cagliostro, o descriere completă asupra unei călătorii în Anglia și observații făcute în munții Pirinei.

Pierderea acestor lucrări de valoare a împiedicat depina cunoaștere a acestui mare scriitor care trebuie considerat ca precursor al romanticismului — veriga care leagă pe Rousseau de Chateaubriand, Parny de Lamartine și Shakespeare de Schiller. În același timp Ramond este socotit ca un savant comparabil cu Lemarck și Humboldt cu care a fost în strânsă prietenie; pe lângă acestea, a fost și un teoretician politic de primul ordin.

Cu drept cuvânt trebuie să ne întrebăm de ce este așa de uitat azi acest scriitor? În mare parte faptul se datorește și rarității cărților sale. Numai prin exemplarele ce se găsesc în mâinile bibliofililor, acest scriitor este încă admirat și lăudat de cei cari îl cunosc. Sainte-Beuve consacra o serie de articole foarte elogioase pentru operele lui Ramond, care începuse, pe vremea lui, să se reeditze.

Acum în urmă, Biblioteca romantică anunță că va aduce din nou în lumină întreaga operă a marelui romantic.

Scrierilor și pastisele lor

D. Paul Reboux, un eminent publicist francez, s'a specializat în pariție. — Faimoasele sale „A la manière de...” au un succes imens nu numai în Franța, ci și în toate oerurile literare din lume, unde sunt apreciați scriitorii parițișii.

Așa dar publicul e încântat de grumele pe care le face d. Paul Reboux pe contul conțraților săi... Dar conțrații aceștia, victimele d-lui Reboux? Ce părere au despre parițierea lor? „Les Nouvelles Littéraires” a avut inteligența ideile să-i întrebze...

Și — curios! — acești oameni, socotiți și cu drept cuvânt superiori moralitosește restului muritorilor — aspirând, toți de altfel, la un fotoliu de nemuritor sub cupola Academiei — s'au dovedit tot atât de vanitose și de susceptibile, ca orice burghez de rând.

Chiar în răspunsurile cele mai amabile se întrevede un mic necaz, că s'a găsit cineva care să ridiculizeze proza sau poezia scriitorului interesat.

Astfel d. Jean Jacques Brousson — fostul secretar al lui Anatole France, devenit azi celebru prin injuriile încasate din pricina Volumului de amintiri: „Anatole France pantoufles” — este categoric supărat:

— Mă întrebați ce cred despre Paul Rebut... Pardon Reboux? Vă rog să-i transmiteți răspunsul meu: „Charles Muller a murit și asta se vede”.

Paul Morand răspunde sec: — Mi-a plăcut! E foarte amuzant! Alțoewa n'am nimic de spus...

Marcel Boulenger răspunde cu o glumă, în care picură totuși puțină amărăciune.

Francis Carco nici nu vrea s'ărăspundă; până și bătrânul Henri Lavedan mulțumește pe un ton ironic, pentru bunăvoiața cu care Paul Reboux l-a parițiat două cronice.

Nu mai Paul Géraudy este francamente încântat de „A la manière de...”.

Hotărât, sentimentali sincerii vor rămâne întotdeauna mai puțin cabotini decât ciniștii ironiști.

Premiile Anastase și Elena Simu

Fondatorul „Museumului Simu” în dorința de a contrămuni și mai mult la progresarea artelor plastice românești, a oferit și anul acesta premiul „Anastase Simu” de 5000 lei, ce se va acorda de juriul Salonului oficial, unui pictor ce expune pentru prima oară la acest Salon, o lucrare doveditoare de talent.

***

Deasemenea d-na Simu, a instituit premiul „Elena Simu” de 5000 lei, ce se va acorda de același juriu, în aceleleași condițiuni, unui artist ori artistă, ce expune pentru prima oară la Salon, o lucrare în sculptură.

Fie ca aceste înalte gesturi să fie imitate de cât mai mulți iubitori ai Artei de la noi.

Adeverul Literar și Artistic

Prețul abonamentelor:

În țară:

Lei 250 — pe timp de un an
 „ 125 — „ „ „ 6 luni
 „ 65 — „ „ „ 3 „

În străinătate:

Lei 500 — pe timp de un an
 „ 250 — „ „ „ 6 luni
 „ 130 — „ „ „ 3 „

Atelierul soc. ... SARINDAR 9-11.

MARUNTE:

— *Mercure de France* începe publicarea noului roman al d-nel Rachilde: „Rafaire l'amour”.

— A apărut No. pe Aprilie al revistei „Nouvelle revue française”, închinată fostului ei director, *Jacques Riviere*, cu articole de André Gide, Valéry Larbaud, Jules Romains, François Mauriac, Paul Morand, Charles du Bos, etc...

— Cronica d-lui *Albert Thibaudet* din ultimul No. al revistei „Europe nouvelle” este consacrată scriitorilor Jean Cocteau și François Mauriac.

— *Opera română*, cu întregul ei ansamblu, va face în luna Mai, un mare turneu în principalele orașe din țară.

— Zilele acestea a apărut în volum piesa „Suflete Tari” de d. *Camil Petrescu*.

— A apărut în editura Casei Școalelor, volumul I din „*Carul de economie politică*” a lui *Charles Gide*. Traducerea făcută cu autorizarea autorului, se datorește d-lui avocat *George Alexianu*. În curând Casa Școalelor va face să apară și volumele II și III din monumentală lucrare a lui Gide.

— Ultimul No. din revista „Cipa”, aduce colaborarea d-lor: *M. Dragomirescu* (Hamlet, II), *Horia Igrosanu* (Sculptorul în lemn) — *Gheorghiuță*, *T. Ulmu* (E...).

— Se anunță apariția unei reviste lunare de bibliografie, intitulată „*Les bons livres*” cu un comitet din care face parte Hanotaux și Montherlant.

— *La nouvelles revue Français* din 1 Aprilie, va fi consacrată în întregime lui *Jacques Riviere*.

— A apărut în editura Plon, cartea „*La vie et les opinions d'Anatole France*” de *Jacques Roujon*.

— Ultimul ceet al revistei „*Lueurs*” condusă de *Paul Bergeron*, din Lyon, e consacrat Pan-Europei. El cuprinde un studiu adresat special francezilor de către cunoscutul scriitor pacifist din Viena: *Richard Condenhove-Kalergi*, care este fondatorul „Ununii pan-europene”. Acest studiu e comentat de *H.-L. Follin*, teoreticianul și fondatorul „Republicii supra-naționale” din Paris — iar caetul se încheie cu un articol al colaboratorului nostru *Eugen Relgis*, intitulat: „Trois grandes voix” în care se vorbește despre

Nicolai, R. Rolland și R. Tagore. Directorul revistei, într-o notă, scrie că completând acest ceet cu articolul d-lui Relgis „a fiut să aducă un omagiu fondatorului concepției umanitariste și al „Primului grup umanitarist” din București”.

A apărut „*Lectura*” — Floarea literaturilor străine No. 11, cu o bucată scânteietoare de humor și vervă: „*Na vă jucăți ca focul*” de marea *Strindberg*.

Tot ce privește redacția „Adeverul Literar” (manuscrise, corespondență, cărți și reviste) se trimite pe adresa d-lui A. de HERZ.

Pentru d-nii Avocați și Magistrati

A apărut No. 3 din „**PANDECTELE SĂPTĂMÂNALE**”

REVISTĂ DE JURISPRUDENȚĂ

IN GENUL PUBLICAȚIUNII „DALLOZ HEBDOMADAIRE”

SUB CONDUCEREA D-LUI

C. HAMANGIU

CONSILIER LA ÎNALȚA CURTE DE CASHIE

OU CONCURSUL REDACTORILOR PANDECTELOR ROMÂNE

Primi-Redactori: G. ALEXIANU, doctor în drept, avocat și PETRE POPESCU, Prim-Președinte de Tribunal

Grefier la Curtea de Casație

Apare în fiecare Duminică, publicând cele mai recente și mai importante jurisprudențe, însoțite de scurte note de trimitere la precedentele jurisprudențiale.

LA TOȚI LIBRARII ȘI CHIOȘCIARII — LEI 20 EXEMPLARUL

SALONUL OFICIAL

MINA BYCK WEPPEP. — Puilul mamei